

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a JUDr. Pavla Vacka v právní věci žalobce A.L., IČ: ■■■, se sídlem ■■■, zastoupeného JUDr. Janem Vavruškou, advokátem se sídlem Rumjancevova 696/3, Liberec 1, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2013, č. j. KULK 31682/2013 OŽPZ 486/2013,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí Krajské úřadu Libereckého kraje ze dne 27. 6. 2013, č. j. KULK 31682/2013 OŽPZ 486/2013, se z r u š u j e pro vady řízení a věc se v r a c í k dalšímu řízení žalovanému.**
- II. **Žalovaný je p o v i n e n nahradit žalobci náklady řízení ve výši 15 342 Kč k rukám právního zástupce JUDr. Jana Vavrušky, advokáta se sídlem Rumjancevova 696/3, Liberec 1, ve lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Liberec, odboru životního prostředí (dále jen „správní orgán I. stupně“, nebo „orgán ochrany přírody“), ze dne 8. 3. 2013, č. j. MML/ZPOP/Nev/002173/13-SZ157165/12/4. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byla žalobci uložena pokuta ve výši 15 000 Kč za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, jehož se měl žalobce dopustit tím, že pokácel 8 ks břízy bělokoré na pozemku p. č. ■■■ v k. ú. ■■■ bez povolení. Zároveň byla žalobci uložena povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

Žalobce považoval napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť nesouhlasil s výkladem § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, který zaujal žalovaný. Citované ustanovení nehovoří o tom, že by muselo dojít k náhlé změně stavu kácené dřeviny, ale k zřejmému a bezprostřednímu ohrožení života, zdraví, či hrozící škodě značného rozsahu,

přitom je lhostejno, zda toto ohrožení je vyvoláno náhle nebo v důsledku dlouhodobějšího procesu, např. onemocnění stromu, napadení parazity apod. Žalovaný účelově dovodil, že žalobce o trvale zhoršujícím se stavu dřevin věděl dlouhodobě a stav nebyl natolik akutní. Žalobce ale v odvolání jen popsal pravděpodobnou prvotní příčinu poškození stromů, ale nebezpečí bezprostředního ohrožení bylo žalobcem zpozorováno teprve dne 1. 11. 2012, kdy při probíhajícím výcviku spadla mezi účastníky velká větev. Žalobce provedl prohlídku v místě, zjistil skutečný stav stromů, přičemž u 8 z nich vyhodnotil i s ohledem k výstraze na silný vítr stav jako havarijní, vyžadující okamžitý zásah. Nepřijatelný je názor žalovaného, podle něhož je nepodstatné, v jakém stavu byly břízy v době kácení. Výklad žalovaného, podle něhož je nepodstatná příčina havarijního stavu stromů, a pokud jí je zdravotní stav předmětných stromů, je třeba nejprve požádat orgán ochrany přírody o povolení ke kácení, označil žalobce za absurdní.

Podle žalobce nemá napadené rozhodnutí oporu v provedených důkazech, přitom vyhodnocení stavu dřevin je stěžejní. Důkazy byly nedostatečné a žalobce nebyl v rámci řízení před správním orgánem I. stupně dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, seznámen s fotografiemi společnosti [REDAKCE] a nemohl se k nim vyjádřit. Naopak nebyly provedeny důkazy, které mohly potvrdit či vyvrátit tvrzení žalobce o havarijním stavu předmětných stromů, a tedy i nutnosti jejich pokácení, například výslech osob, které kácení prováděly, bezprostřední prohlídka předmětných stromů na místě za účasti žalobce, dokumentace jejich stavu, popř. i znalecký posudek z oboru dendrologie. Správní orgán I. stupně v době, kdy vstoupil na pozemek žalobce, a to neoprávněně, jak žalobce namítal již v odvolání, za účelem pořízení fotodokumentace, nemohl stav předmětných dřevin zjistit, neboť kmeny byly složeny v jiném místě a v areálu žalobce byla složena jen část drobných větví. Správní orgán I. stupně si tak udělal úsudek o stavu stromů, aniž by je viděl a vycházel z více než rok starých fotografií společnosti [REDAKCE]. Žalovaný pak toto nedostatečné zjištění materiálního stavu věci nepovažoval za nutné napravit tím, že by věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí, ale konstatoval, že další dokazování by bylo nadbytečné, neboť podle žalovaného bylo jasným důkazem o stavu dřevin samotné oznámení žalobce. Žalovaný tak prostřednictvím svého právního názoru o tom, že zdravotní stav stromů je zcela nepodstatný, bagatelizoval chybně a nedostatečně provedené dokazování ze strany správního orgánu I. stupně.

Dále žalobce namítal nepřiměřenost výše uložené pokuty a nepřezkoumatelnost důvodů, na základě kterých správní orgán I. stupně k této výši dospěl. Žalovaný závažnost protiprávního jednání žalobce spatřoval, „v nepochopení“ ust. § 8 zákona a ve zcela účelovém výkladu § 8 odst. 4 zákona. Toto považuje žalobce za nepřijatelné, neboť závažnost jednání může být dána např. motivací, způsobem jednání, skutečností, že k jednání došlo opakovaně. Nepřijatelná je i licitace správního orgánu I. stupně o výši uložené pokuty, kdy žalobci bylo umožněno přijmout nižší pokutu ve výši 1 000 Kč, pokud se proti rozhodnutí neodvolá. Rozhodnutí žalovaného je tak nesprávné, i pokud jde o důvodnost výše pokuty.

Ze všech uvedených důvodů žalobce navrhoval, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požadoval náhradu nákladů řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný setrval na své interpretaci § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, kterým nelze pokrýt kácení ze zdravotních důvodů,

což lze dovodit z toho, že takovou záležitost zákon řeší v ust. § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Žalovaný setrval na tom, že u předmětných stromů šlo o dlouhodobě zhoršující se stav. Podle žalovaného není zdravotní stav bříz v době kácení podstatný pro posouzení věci. Nezpochybňuje, že břízy mohly mít zhoršený zdravotní stav, v korunách prasklé větve a žalobci se tak při laickém posouzení mohly jevit jako nebezpečné. To však nemění nic na skutečnosti, že stromy nešlo pokácet v režimu dle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny jako stromy havarijní. Podle žalovaného neexistuje důkaz, kromě pouhého tvrzení žalobce, že by všechny dotčené břízy byly v tak špatném zdravotním stavu, když pád 1 větve z 1 břízy nelze považovat za důkaz pro pokácení 8 bříz. Vyhodnocení dřevin mělo proběhnout před jejich pokácením. Podle žalovaného nelze dát rovnítko mezi havarijností a špatným zdravotním stavem dřevin. Polemika týkající se zdravotního stavu dřevin měla proběhnout mezi orgánem ochrany přírody a žalobcem v rámci řízení o povolení kácení dřevin dle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, či v rámci šetření oznámení dle § 8 odst. 2 daného zákona. Žalovaný proto nepovažoval za nutné a účelné zjišťovat zdravotní stav stromů v době samotného kácení i v předchozích měsících či letech. Důkazní břemeno o tom, že stromy byly v havarijním stavu a bylo možné je pokácet v režimu ust. § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny bylo na straně žalobce, žalovaný v tomto směru odkázal na § 4 odst. 2 písm. e) vyhlášky č. 189/2013 Sb. Žalobce žádné skutečnosti v tomto směru nedoložil a zpětně doložit nemůže. Pokud neexistuje důkaz o tom, že stromy mohly být pokáceny v režimu dle § 8 odst. 4 zákona, je nutné jejich kácení považovat za nezákonné, resp. bez povolení příslušného orgánu ochrany přírody. Žalovaný pak nenalezl důvody, proč výši pokuty stanovené prvoinstančním správním orgánem měnit a v dané výši ji potvrdil. Pokuta byla uložena při samé spodní hranici možného rozpětí, tedy minimální s jasně výchovným účelem, což odráží vzniklou újmu na přírodě, která byla vyhodnocena jako malá, nahraditelná, i závažnost protiprávního jednání. Zde žalovaný hodnotil, že žalobce nejdříve stromy pokácel, teprve potom věc řešil z pohledu zákona, tedy hledal řešení pro svůj postup a chybně a účelově vyložil § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny.

V replice k tomuto vyjádření žalobce zopakoval nesouhlas s výkladem § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny. Z ustanovení nevyplývá požadavek příčinné souvislosti mezi náhlou změnou stavu dřeviny a požadavkem bezprostředního ohrožení. K závěru, že se jednalo o dlouhodobě zhoršující stav dřevin, nemá žalovaný objektivní důkazy, stejně jako pro tvrzení, že se žalobce o stav dřevin nezajímal a nepečoval o ně. Zdůraznil, že havarijní stav dřevin může být zapříčiněn mnoha faktory, jedním z nich může být i špatný zdravotní stav, který vyžaduje okamžitý zásah. Argumentaci žalovaného ustanovením § 4 odst. 2 písm. e) vyhlášky č. 189/2013 Sb. považoval žalobce za retroaktivní, když v době pokácení předmětných stromů vyhláška neplatila a žalobce takovou podzákonnou povinnost neměl. Žalovaný pak nemůže doplněním vyjádření zhojit vady rozhodnutí ve vztahu k odůvodnění výše pokuty.

Z předloženého správního spisu soud zjistil, že při obhlídce pozemku žalobce orgán ochrany přírody vykonané dne 12. 11. 2012 zjistil pokácení 8 (z toho 1 dvojkmene) stromů břízy bělokoré. O tomto zjištění učinil záznam z místního šetření a pořídil fotografie z místa dokumentující pařezy a pořezané větve stromů.

Dne 13. 11. 2012 žalobce oznámil orgánu ochrany přírody pokácení předmětných dřevin z důvodu havarijního stavu stromů. Uvedl, že havarijní stav stromů se několik dnů

před pokácením začal zhoršovat a s ohledem na meteorologickou předpověď extrémního počasí bylo nutno z důvodu nebezpečí z prodlení realizovat jejich pokácení. Poškození stromů začalo již v říjnu 2009 vlivem silné sněhové pokrývky, dále v loňském a letošním roce, kdy u stromů byla poškozena koruna vlivem prasklin, které pokračovaly vlivem silného větru, a stromy byly napadeny hnilobou.

Oznámením ze dne 22. 11. 2012 zahájil orgán ochrany přírody se žalobcem řízení o uložení pokuty za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny, v němž uvedl, že žalobce stromy pokácel v rozporu s § 8 odst. 1 zákona bez povolení.

Dne 12. 12. 2012 se žalobce při ústním jednání vyjadřoval k věci, uvedl, že dne 1. 11. 2012 byl prováděn výcvik, při kterém mezi cvičence spadla větev. Protože poškozených větví bylo více, výcvik byl přerušen a následně byly poškozené stromy odstraněny.

Rozhodnutím ze dne 8. 3. 2013 orgán ochrany přírody uložil žalobci pokutu ve výši 15 000 Kč dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Konstatoval, že žalobce nebyl schopen doložit důkazy dokládající havarijní stav poražených stromů. Přitom při šetření orgánu ochrany přírody bylo zjištěno, že pařezy pokácených stromů nevykazují známky napadení dřevokaznými houbami, ořezané větve v hromadách byly vitální a bez přerovnění hromad nebylo možné určit, zda jsou některé suché nebo polámané. Lze tedy usuzovat spíše na relativně dobrý stav pokácených stromů, když důkazy svědčící o opaku nebyly na místě nalezeny, ani správnímu orgánu předloženy. Z fotografií z července 2011 společnosti ■■■ je patrný dobrý zdravotní stav všech bříz, ty měly v létě 2011 vysokou ekologickou a estetickou hodnotu. I v případě náhlé změny stavu stromů je akutnost situace sporná, nejbližší pařez od zmíněného chodníku v Ostašovské ulici stojí 6,4 metrů a z ortografických snímků pořízených před pokácením stromů je zřejmé, že větve břízy zasahovaly nad okraj chodníku jen konci. Je tedy nepravděpodobné, že by situace znamenala akutní ohrožení bezpečnosti osob pohybujících se po něm, mohla být tedy řešena pouhým odstraněním rizikových větví. Žalobce měl dostatek času řešit situaci podáním žádosti o povolení ke kácení. Případné polámané větve bylo možné odstranit bez nutného pokácení dřevin a tím je zabezpečit na dobu nezbytně nutnou k vyřízení žádosti. Pokuta byla uložena při spodní hranici s přihlédnutím k tomu, že žalobce je zájmové sdružení a s ohledem na záměr uložit provedení náhradního opatření k nápravě vzniklé ekologické škody je pokuta spíše výchovná.

V rozsáhlém odvolání žalobce namítal věcnou nesprávnost prvostupňového rozhodnutí, formální nesprávnost, nedodržení lhůt k vydání správních rozhodnutí, jakož i nesprávné procesní postupy správního orgánu.

Napadeným rozhodnutím ze dne 27. 6. 2013 žalovaný odvolání žalobce zamítnul a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění uvedl, že dle výpovědi a sdělení žalobce v odvolání se jednalo o dlouhodobě zhoršující se stav dřevin. V takovém případě, ale musí vlastník pozemku požádat o povolení kácení dle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a špatný zdravotní stav, zhoršenou stabilitu a možné ohrožení okolí uvést jako závažné důvody pro povolení kácení. Žalobce rovněž mohl využít institutu oznámení kácení

ze zdravotních důvodů dle § 8 odst. 2 zákona. Dotčené břízy v době kácení nesplňovaly předpoklady stromů havarijních. Podle žalovaného nebyly jednoznačné důkazy o aktuálním stavu bříz v době samotného kácení, ovšem z odvolání lze dovodit, že byl stejný jako před kácením, to bylo jednoznačně provedeno jako preventivní. Lze vyloučit náhlou změnu stavu u osmi vzrostlých dřevin najednou, pokud tomu nepředcházelo extrémní počasí, například vichřice. Podle žalovaného může správní orgán požadovat doplnění oznámení o kácení dle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny o důkazy prokazující oprávněnost použití tohoto výjimečného postupu. Dále se žalovaný vyjadřoval k tomu, že zdravotní stav bříz v době kácení je zcela nepodstatný pro danou věc, proto absence kompletní prohlídky všech zbytků dřevin není pro výsledek odvolání podstatná. Důkaz o tom, že kácení dřevin bylo v souladu s § 8 odst. 4 daného zákona, nese žalobce. Žalovaný nepovažoval fotografie společnosti [redacted] za zásadní důkaz, neboť v jakém stavu byly břízy v roce 2011 je irelevantní. Žalovaný dále uvedl, že v odůvodnění výše pokuty chybělo hodnocení dle § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny, proto posouzení závažnosti jednání i rozsahu způsobené újmy ochraně přírody provedl sám. K výši uložení pokuty žalovaný dodal, že způsobenou újmu ochraně přírody lze považovat za malou, kterou bude možné adekvátní novou výsadbou nahradit. Závažnost protiprávního jednání žalobce žalovaný spatřoval v nepochopení smyslu § 8 zákona o ochraně přírody a krajiny a účelovém výkladu § 8 odst. 4 zákona.

Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a mezích žalobních bodů, jimiž je soud v duchu dispoziční zásady, kterou je ovládáno soudní řízení správní, vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Problematicku kácení dřevin upravují příslušná ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny. Podle § 8 odst. 1 zákona je ke kácení dřevin zásadně nezbytné povolení orgánů ochrany přírody, není-li zákonem stanoveno jinak. Podle § 8 odst. 2 zákona není povolení ke kácení dřevin třeba i z důvodu zdravotních. V takovém případě musí být kácení dřevin z těchto důvodů oznámeno orgánům ochrany přírody písemně nejméně 15 dnů předem. Povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popř. jinou charakteristikou, když podrobnosti stanoví obecně závazný právní předpis. Podle § 8 odst. 4 zákona není povolení ke kácení dřevin třeba, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život a zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

Nedodržení povinností stanovených zákonem o ochraně přírody a krajiny je sankcionováno. Podle § 88 odst. 1 písm. c) uvedeného zákona orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucí mimo les.

Výkladem cit. ustanovení § 8 odst. 1, odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny se zabývala i judikatura správních soudů. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 7. 8. 2003, č. j. 5 A 27/2001-34, (všechny rozsudky NSS dostupné na www.nssoud.cz)

uvedl: „*Nejednalo se o kácení stromů podle ustanovení § 8 odst. 4 zákona, neboť bylo zjištěno (pozn. podtržení doplněno zdejším soudem), že dřeviny nebyly ve stavu, který by zřejmě a bezprostředně ohrožoval život či zdraví nebo by hrozila škoda značného rozsahu, což by opravňovalo žalobce k provedení kácení bez povolení orgánu ochrany přírody.*“

Z právě uvedeného je zřejmé, že pro vyvození odpovědnosti za správní delikt spočívající v pokácení dřevin bez povolení orgánu ochrany přírody je podstatné zjištění skutkových okolností, z nichž lze dovodit absenci zřejmého a bezprostředního ohrožení života či zdraví nebo hrozbu škody značného rozsahu. Se žalovaným lze souhlasit, že ustanovení § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny primárně míří na stavy kalamitní, nastalé v důsledku náhlých změn dřevin. Jistě nelze dát rovnítko mezi havarijní stav dřevin opravňující k jejich okamžitému pokácení a jejich špatný zdravotní stav, jak připomíná žalovaný. A jak uvádí i judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2008, č. j. 8 As 47/2006-93), předmětné ustanovení nelze vykládat natolik široce, aby pod něj spadaly případy plnění prevenčních povinností vlastníka dřevin plynoucích z § 415 obč. zák., nyní § 2900, § 2901 o.z. Na druhé straně se soud neztotožnil s výkladem, že by v důsledku (byť pozvolně) nastalého špatného zdravotního stavu dřevin nemohlo dojít k situaci zřejmého a bezprostředního ohrožení života či zdraví nebo hrozbě škody značného rozsahu, např. právě v důsledku nepříznivého počasí, kdy by byly dány podmínky pro postup dle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny. Je-li naplněna podmínka zřejmosti a bezprostřednosti ohrožení života či zdraví nebo hrozby škody značného rozsahu, ať již bylo vyvoláno čímkoli, není na místě vyčkat do vydání povolení k potřebnému zásahu ze strany orgánu ochrany přírody ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, ale je třeba upřednostnit veřejný zájem na ochraně životů, zdraví a majetku. Soud tedy nesouhlasí s postojem žalovaného, který dovodil absenci splnění podmínek dle ust. § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny na základě žalobcem zmiňovaného postupného zhoršování zdravotního stavu bříz.

Byť tuto argumentaci žalovaný použil až ve vyjádření, žalobci skutečně nelze vytýkat porušení podzákonné povinnosti dle ust. § 4 odst. 2 písm. e) vyhl. č. 189/2013 Sb., neboť tato povinnost byla do cit. vyhlášky zahrnuta až posléze. Je nasnadě, že důkazy svědčící o splnění podmínek pro kácení dřevin bez povolení ve smyslu § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody bude obvykle disponovat subjekt, který kácení provede a v jehož zájmu předložení takových důkazů bude. Ze správního spisu pak plyne, že žalobce k doplnění svého oznámení o pokácení stromů o důkazy prokazující splnění podmínek § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny v průběhu správního řízení vyzván nebyl, ačkoli žalovaný na tuto možnost ve svém rozhodnutí poukázal. Protože je ale rozhodnutí o uložení pokuty za správní delikt dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny svou povahou rozhodnutím o obvinění trestně právní povahy, zůstává konečná odpovědnost za zjištění skutkového stavu na správních orgánech. Bylo proto povinností orgánu ochrany přírody a žalovaného postupovat v souladu s § 3, § 50 odst. 2 a 3 správního řádu a zjistit stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a to v rozsahu potřebném pro posouzení, zda byly v projednávaném případě naplněny všechny znaky skutkové podstaty správního deliktu, jakož i skutečnosti, které byly správní orgány povinny zohlednit při uložení pokuty ve smyslu § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Soud dospěl k závěru, že na tuto povinnost žalovaný rezignoval, když s ohledem na nesprávný výklad ustanovení § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny odmítnul námitky žalobce směřující do zjištění skutkového stavu správním orgánem I. stupně s tím, že stav dřevin jak v roce 2011, tak v době jejich pokácení, je pro danou věc nerozhodný. Na tomto místě soud poukazuje na to, že ani v tomto směru nebyl žalovaný ve svém rozhodnutí zcela konzistentní, když na straně druhé stav dřevin v době pokácení sám hodnotí, přičemž považuje za rozhodné, že byl „stejný jako den, dva či tři dny před pokácením“ a tyto skutečnosti, jakož i závěr o pokácení stromů z preventivních, resp. zdravotních důvodů, a postupném zhoršování stavu stromů nejsou podloženy provedeným dokazováním, ale žalovaný je dovozuje pouze ze sdělení žalobce, přičemž ovšem jeho tvrzení o existenci bezprostředního nebezpečí ve smyslu § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny již neakceptuje.

Naopak orgán ochrany přírody postupoval správně, pokud naplnění podmínek ve smyslu § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, které vylučuje protiprávnost pokácení dřevin bez příslušného povolení orgánu ochrany přírody, dovozoval z aktuálního stavu stromů a skutečností zjištěných při obhlídce pozemku žalobce, pařezů a stavu větví, a zabýval se rovněž stavem dřevin v minulosti. Tyto skutečnosti totiž mohou vést nejen k závěru o nenaplnění podmínek pro pokácení stromů bez vyžadovaného povolení podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, ale rovněž ke zjištění okolností potřebných pro hodnocení závažnosti protiprávního jednání a rozsahu způsobené újmy ochrany přírody a krajiny ve smyslu § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny. Při zjištění skutkového stavu věci však orgán ochrany přírody pochybil zásadním způsobem, žalobní výtky v tomto směru soud shledal důvodnými.

Předně nelze souhlasit se žalovaným, který v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že orgán ochrany přírody postupoval v souladu se zákonem, pokud vstoupil na pozemek žalobce bez vědomí a součinnosti žalobce, aby zde zjistil stav věci a pořizoval fotodokumentaci.

Podle § 62 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny sice mají pracovníci všech orgánů ochrany přírody právo vstupovat v nezbytných případech na cizí pozemky při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona a dalších předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny a provádět přitom potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí, ovšem po prokázání se služebním průkazem. Lze tedy dovodit, že není-li zde nebezpečí z prodlení, je třeba o takovém vstupu na pozemek uvědomit jeho vlastníka. Shodně ostatně již dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 9. 2005, č. j. 5 As 38/2004-74, publ. Sb. NSS 745/2006, v němž uvedl: „*Nejvyšší správní soud nikterak nepochybuje právo žalovaného provést ohledání na místě samém, neztotožňuje se však s tím, že není jeho povinností o takovém úkonu vlastníka pozemku vyrozumět. Z dikce výše uvedeného ustanovení ostatně předpoklad účasti dotčené osoby, popř. jiné oprávněné osoby, přímo vyplývá, je-li realizace práva vstupu na pozemek vázána na povinnost prokázat se služebním průkazem; a contrario osoby, které se služebním průkazem neprokáží, nemají právo vstupu na pozemek. Není potom zřejmé, komu by totožnost pracovník prokazoval, nebylo-li by na místě žádné osoby s právem součinnosti. Uvedené ustanovení je zákonným průlomem do ústavní zásady nedotknutelnosti vlastnictví; upravuje pouze oprávnění a jeho rozsah pracovníka správního orgánu vstupovat na cizí pozemek.*“

Také ustanovení § 138 správního řádu upravující zajištění důkazů před zahájením správního řízení, na který žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí odkazoval, předpokládá, že nehrozí-li nebezpečí z prodlení, mají ti, kteří by byli účastníky správního řízení, právo být přítomni zajištění důkazu a vyjádřit se k němu, o čemž mají být správním orgánem vyrozuměni (§ 139 odst. 3 správního řádu).

V případě pokácení dřevin žalobcem o případ nebezpečí z prodlení nešlo, pokácení bříz bylo dokončeno, pařezy a větve dřevin byly na pozemku žalobce, orgánu ochrany přírody nic nebránilo, aby o vstupu na pozemek ve smyslu § 62 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a pořízení fotodokumentace žalobce vyrozuměl. Neučinil-li tak a jeho rozhodnutí vychází z takto obstaraných zjištění a důkazu, dopustil se prvostupňový orgán podstatného porušení procesního ustanovení, které mělo za následek nezákonně zjištění skutkového stavu. Žalovaný pak pochybil, pokud odvolací námitky směřující do těchto procesních vad orgánu ochrany přírody odmítl jako nedůvodné. Lze jen dodat, že nezákonně zjištění stavu věci nemohlo být zhojeno tím, že proti němu žalobce nebrazil již při ústním jednání konaném dne 12. 12. 2012 a fotodokumentaci pořízenou před zahájením správního řízení v rámci seznámení s obsahem spisu viděl.

Jak již soud rozvedl shora, neztotožnil se s postojem žalovaného, že stav dřevin ať již v době pokácení či v předchozí době (který měl být dobrý, s vysokou ekologickou, estetickou a krajinotvornou hodnotou, jak orgán ochrany přírody dovozoval právě z fotografií poskytovaných společností ■■■), nemůže mít žádnou přímou souvislost s projednávanou věcí. Žalovaný tedy opět pochybil, pokud vadu řízení, spočívající v neprovedení důkazu fotografiemi dokumentujícími stav stromů v roce 2011 a jejich polohu (jež byly do správního spisu orgánem ochrany přírody založeny až v den vydání prvostupňového rozhodnutí), a rovněž porušení ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu prvostupňovému orgánu nevytkl.

Lze tedy uzavřít tím, že správní orgány porušily zásadu materiální pravdy, když pro rozhodnutí o spáchání správního deliktu dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny neměly dostatečně zjištěný skutečný stav věci, resp. prvostupňový orgán své rozhodnutí opíral o nezákonně opatřené či neprovedené důkazy. Proto soud ani nedoplňoval dokazování žalobcem předkládanými listinami, neboť by zcela nahrazoval činnost správních orgánů.

Důvodnými soud shledal rovněž námitky týkající se výše pokuty. Stanovení výše sankce (v souzeném případě pokuty) je výsledkem správního uvážení. Správní orgán se při ukládání pokuty musí výslovně zabývat všemi kritérii, která zákon stanoví, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí musí být seznatelné, jaké konkrétní skutečnosti byly vzaty v potaz a jak byly hodnoceny z hlediska zákonných kritérií pro výši pokuty.

Zákon o ochraně přírody a krajiny kritéria pro ukládání pokut za správní delikty obsahuje v ust. § 88 odst. 3, podle něhož se při stanovení výše pokuty přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny. Kritéria jsou dána taxativně a bylo povinností správních orgánů při úvaze o výši pokuty zabývat se všemi těmito hledisky a k jiným nepřihlížet, s výjimkou osobních a majetkových poměrů, byla-li by zřejmá likvidační povaha pokuty (srov. usnesení rozšířeného senátu

Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133, publ. Sb. NSS 2092/2010).

Jak uvedl sám žalovaný v napadeném rozhodnutí, v odůvodnění rozhodnutí prvostupňového zcela absentovalo hodnocení výše pokuty dle zákonem stanovených kritérií. Orgán ochrany přírody se namísto hodnocení závažnosti protiprávního jednání a rozsahu hrozící nebo způsobení újmy ochraně přírody a krajiny jen okrajově zmínil o tom, že žalobce je zájmové sdružení a že mu hodlá také uložit nápravná opatření. Žalovaný pak namísto toho, aby k odvolacím námitkám prvostupňové rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost ve vztahu k stanovené výši pokuty zrušil dle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu, zcela nahradil správní uvážení orgánu ochrany přírody a poprvé výši pokuty odůvodnil s odkazem na zákonná hlediska dle § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny. Tento postup ovšem ve svém důsledku znamenal zkrácení žalobce o instanci správního řízení. Nadto žalovaný zcela nepřipadně pod kritérium závažnosti protiprávního jednání, jež zahrnuje konkrétní intenzitu naplnění znaků skutkové podstaty správního deliktu (tj. zejména způsob, následky a okolnosti jeho spáchání), podřadil ve své podstatě samu protiprávnost jednání žalobce, která je ovšem znakem skutkové podstaty správního deliktu. Soud uzavírá s tím, že odůvodnění uložené pokuty zůstalo ze strany správních orgánů z pohledu zákonných kritérií pro uložení pokuty dle § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny nepřezkoumatelné. Pro úplnost soud uvádí, že ve správním spise není důkaz o tom, že by skutečně zaměstnanec orgánu ochrany přírody a krajiny před vydáním rozhodnutí o uložení pokuty o její výši se žalobcem „licitoval“, e-mailová odpověď žalobce přiložené k podanému odvolání toto nařčení bez všech pochybností neprokazuje.

Ze všech uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž je žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s..

Ve věci soud rozhodoval, aniž by nařídil ústní jednání, a to v souladu s § 76 odst. 1 s. ř. s..

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

V souzeném případě byl úspěšný žalobce, má tak právo na náhradu nákladů řízení. Ty byly tvořeny zaplaceným soudním poplatkem za žalobu dle příslušné položky Sazebníku soudních poplatků ve výši 3 000 Kč, odměnou právního zástupce za soudem uznané 3 úkony právní služby ve výši 9 300 [3 úkony právní služby po 3 100 Kč dle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), c), d), vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění účinném od 1. 1. 2013], náhradou hotových výdajů ve výši 900 Kč (3 paušály po 300 Kč za 3 úkony právní služby dle § 13 odst. 1, odst. 3 advokátního tarifu), a částkou 2 142 Kč odpovídající příslušné 21 % DPH z odměny a příslušné náhrady, celkem tedy 15 342 Kč. Soud nepovažoval náklady na odměnu za právní úkon sepsání repliky a s tímto úkonem související hotové výdaje za účelně vynaložené náklady řízení, neboť k podání repliky nebyl

žalobce soudem vyzván, ani v ní nepřinesl novou argumentaci, ale jednalo se z jeho strany jen o shrnutí již uplatněných žalobních výtek.

Náhradu nákladů zaplaceného soudního poplatku ve výši 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě a rovněž náklady na odměnu za právní úkon doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě a s tímto úkonem související hotové výdaje soud úspěšnému žalobci nepřiznal z důvodů zvláštního zřetele hodných ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s. (shodně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35), neboť tento návrh byl jako nedůvodný zamítnut pro neunesení břemene tvrzení a břemene důkazního ze strany žalobce.

Soud uložil žalovanému správnímu orgánu, aby vyčíslené náklady řízení žalobci nahradil v přiměřené lhůtě 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám jeho právního zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 5. března 2014.

Mgr. Lucie Trejbalová,
předsedkyně senátu